

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*Образуване
к.з. 2011
Дуфиделин / докладчик
Съдия Благовест
24.1.2011
Пунев*

И С К А Н Е

от група народни представители за установяване на
противоконституционност на чл. чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл. 20;
чл. 46; чл. 47; чл. 50; чл. 60; § 3 от Закона за Сметната палата,
а оттук и на целия Закон за Сметната палата
(ДВ, бр. 98/2010 г.)

*По чл. 149, ал. 1, т. 2
от Конституцията*

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На 8 декември 2010 г. след вето на Президента беше приет Закона за Сметната палата (ДВ, бр. 98/2010 г.). Този закон отмени досега съществуващия Закон за Сметната палата от 2001 г. (§ 2 от Преходните и заключителни разпоредби).

Новият закон има важна роля в правното регулиране на бюджетния контрол и формите на осъществяването му. Той се отнася до ефективното и икономично управление на публичните средства. От наше гледище обаче в новия Закон за Сметната палата има текстове, които противоречат на Конституцията и философията му не е съобразена с принципите на основния ни Закон.

1. В чл.91, ал. 1 от Конституцията е казано, че „Народното събрание избира Сметна палата, която осъществява контрол за изпълнението на бюджета“. Идеята, вложена в този конституционен текст, видно и от граматическото тълкуване е, че Сметната палата е **колегиален орган**. Това е имал предвид конституционния законодател, когато е казал, че се избира „Сметна палата“, а не едноличен орган от типа на „генерален одитор“. Такава е и традицията у нас. Още с първия закон за Върховната сметна палата от 1880 г. в чл. 2 е възприето колегиалното начало. Този принцип се потвърждава в Закона за устройство и общо управление на Сметната палата от 1883 г. (чл. 7); в Закона за Върховната сметна палата и областните сметни палати от 1885 г. (чл.2); в Закона за Върховната сметна палата и областните сметни палати от 1925 г. (чл.14); в Закона за Сметната палата от 1995 г. (чл.6) и в Закона за Сметната палата от 2001 г (чл.11). При приемането на България за член на Европейския съюз

Сметната палата също бе колегиален орган, който е получавал високи оценки от европейските институции за своята дейност.

В противоречие с тези конституционни принципи и норми, новият Закон за Сметната палата предвижда *de facto* и *de jure* ликвидиране на Сметната палата, превръщайки я в едноличен и безконтролен орган. В чл.12, ал. 1 на ЗСП е казано, че „Сметната палата в състав председател и двама заместник председатели се избира от Народното събрание”. Освен това заместник председателите се избират от парламента „по предложение на председателя”, т.е. няма право друго лице, включително и народен представител, да предложи заместник председател. (чл.14, ал.1 от ЗСП). Правомощията на председателя са практически неограничени (чл.20; чл. 46; чл. 47; чл. 60 и др. от ЗСП).

Следователно от един колективен орган, какъвто трябва да бъде Сметната палата, се преминава към конституционно недопустимо от гледище на нашия основен закон едноличен орган от типа на „генерален одитор”. По този начин чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл.20; чл. 46; чл. 47; чл. 60 противоречат на чл. 91, ал. 1 от Конституцията.

2. Сметната палата е конституционен орган (чл. 91 К). Той се състои от 11 члена с мандат от 9 години (чл. 10 и чл. 11 от ЗСП (отм.). Тъй като имаме мандатно правоотношение, техните пълномощия могат да бъдат предсрочно прекратени единствено в хипотезите на чл. 12 ЗСП (отм.). Изрично КС с Р. № 13 от 15 декември 2010 г. по к.д. № 12 от 2010 г. е казал, че „мандатността е основен принцип на конституирането и функционирането на органите на публичната власт..... Предсрочното прекратяване на мандат, установен в Конституцията, може да се извърши единствено на основанията, предвидени в нея. Ако в нея основанията не са предвидени на основанията, предвидени в закона”, т.е. в хипотезите на чл. 12 ЗСП (отм.). В нарушение на тези конституционни принципи, чрез новия ЗСП се прекратяват предсрочно мандатите на досегашните членове на Сметната палата (§ 3 от Преходните и заключителни разпоредби). Съгласно чл. 4, ал. 1 К „Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната”. Изрично в преамбюла на Конституцията е казано, че трябва да създадем „демократична, правова и социална държава”.

Следователно, § 3, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗСП противоречи на чл. 4, ал. 1 К и принципите на правовата държава.

3. В чл. 50 ЗСП се предвижда, че „С одитния доклад председателят може да поиска освобождаване от длъжност на лице, което носи управленска отговорност и вследствие на негово действие или бездействие са допуснати нарушения на закон или не са изпълнени дадени от Сметната палата препоръки.” Това правомощие на председателя („главния одитор”) надхвърля правомощията на Сметната палата. Той се превръща в един обвинител, нещо като прокурор с реална опасност за злоупотреби в тази насока. Сметната палата одитира

държавни органи, включително и тези, които са конституционно уредени (чл. 6 ЗСП). При тези органи има изрична уредба за условията и реда за тяхното отстраняване. С чл. 50 ЗСП на практика се установяват нови, непредвидени в Конституцията основания за започване на процедури за отстраняване от длъжност на органи с конституционен статут. Това противоречи на чл. 4, ал. 1 К и принципите на правовата държава. Недопустимо е чрез ЗСП да се „дописва“ Конституцията и да се дават права на орган извън неговия предмет на дейност.

Господа конституционни съдии, моля да обявите чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл. 20; чл. 46; чл. 47; чл. 50; чл. 60; § 3 от Закона за Сметната палата за противоконституционни, противоречащи на чл. 91, ал. 1; чл. 4, ал. 1 от К и принципите на правовата и демократична държава (преамбюла на Конституцията). Философията на ЗСП е извън рамките на основния ни закон. Затова посочените по-горе текстове са противоконституционни, което води до противоконституционност на целия Закон за Сметната палата (ДВ бр. 98/2010).

Моля да бъдат конституирани като заинтересовани страни Президента, Министерския съвет, Министерство на финансите, парламентарните групи в Народното събрание, Института за вътрешни одитори и Института за дипломирани експерт счетоводители.

Приложение:

1. **Законопроект за Сметната палата, внесен от Менда Стоянова и група н.п., внесен на 16.09.2010 г.;**

2. **Доклад на КБФ за второ четене на Закона за Сметната палата, вх. № 053-02-101/12.11.2010 г.;**

3. **Стенографските протоколи от първо и второ четене и след вето на президента;**

4. **Р. на НС от 7.04.2005 г. за избиране на председател на Сметната палата.**

5. **Р. на НС от 13.04.2005 г. и Р. на НС от 28.05.2009 г. за избиране на членове на Сметната палата.**

Народни представители:

Любен Кочев -

Сергей Савинев

Николай Меситали

Йордан Цонев

Юлиан Трайфи

Ремзи Осман

Заслав Станев -

Иван Иванов
Иванов Иван
Андрей Иванов

Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов

Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов

Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов

Иван Иванов
Иван Иванов

Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов
Иван Иванов

Анна Михайлова
Улица Н.В. Токорова

Георгий Д. Землерейский

Евгений Иванович Савин

Рудольф Карлович Давыдов

Ирина Ивановна Христова

Валентина Васильевна Богданова

Дмитрий Степанович Давыдов

Дмитрий Дмитриевич Михайлов

Георгий Прохоров Божинский

Эвген Карлович Давыдов

Антон Карлович

Великий Маскарова

Михаил Александрович

Розалия Генриховна

Александр Степанович

Дмитрий Петрович

Петр Александрович

Иван Иванович Ореховский

Юлия Тасман

Евгений Александрович

Михаил Павлович

Раиса Абляки

Мейра Раева

Дурсан Мустафа

Меглена Якушева